

## Soru: Haram bir fiilin başında besmele çekmek caiz midir?

### Fetva

Kişinin bir işe başlarken kendisiyle Allah Teâla'nın yardım ve tevfikini talep ettiği “بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ” şeklinde telaffuz edilen ayet-i kerimeye besmele denir.<sup>1</sup> Allah Teâla Kur'an-ı Kerim'e bu ifadeyle başlamış, Allah Rasûlü ﷺ de “Allah Teâla'nın zikri ile başlamayan her meşru işin sonu kesiktir/bereketsizdir.”<sup>2</sup> buyurmuştur. Bu sebeple bir Müslümanın her meşru işine besmele ile başlaması bulunması güzel bir haslettir.

Besmele, başında söylendiği fiile nisbetle farklı hükümler alır. Allah Teala kesilirken kendi adının anılmadığı hayvanın kurbanın etini yemeği yasakladığından<sup>3</sup> hayvan keserken besmele çekilmesi farzdır.<sup>4</sup> Yemek<sup>5</sup> ve abdestten<sup>6</sup> önce besmele çekilmesi noktasında Allah Rasûlün'den ﷺ tavsiyeler bulunduğu buralarda besmele çekmek sünnet görülmüştür.<sup>7</sup> Oturmak, ayağa kalkmak, arabaya binmek, yürümek gibi meşru fiillerden önce besmele çekmek de mübahtır.

Allah Teâla'nın razı olmayacağı haram ve mekruh fiillerden önce besmele çekmek ise caiz değildir. Zira bu Allah Teâla'nın nehyettiği kötü bir fiili yapmak için yine O'ndan yardım istemek manasına gelir. Bununla birlikte hakir bir fiil ile Allah Teâla'nın isminin bir arada zikredilmesi de doğru değildir. Zira besmele tazim edilmesi gereken İslam şiarlarından. Bu sebeple zina etmek, içki içmek, çalınan malı yemek, sigara içmek gibi haram fiillerden önce besmele çekmek caiz değildir.<sup>8</sup> Kat'i haramlardan önce besmele çekilmesinin kişiyi dinden çıkaracağını söyleyenler olsa da sahih olan görüşe göre kişi haram fiili helal görmediği ve alay maksadıyla bunu yapmadığı müddetçe dinden çıkmaz.<sup>9</sup> Kişinin avret mahalli açıkken ya da necis bir mekandayken besmele çekmesi ise mekruh görülmüştür.<sup>10</sup>

<sup>1</sup> Bismelenin ayet olup olmadığı mezhepler arasında tartışmalıdır.

<sup>2</sup> Ebü'l-Hasen Alî b. Ömer b. Ahmed ed-Dârekutnî, *Sünenü 'd-Dârekutnî* (Beyrut: Müessesetü'r-Risale, 2004), 1/428. (Hadis No: 884) “كل أمر ذي بال لا يبدأ فيه بذكر الله أقطع”

<sup>3</sup> En'am 6/121. “وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذَكَّرْ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ”

<sup>4</sup> Ahmed b. Muhammed b. İsmâil ed-Dûkâtî et-Tahtâvî, *Hâşiye 'alâ Merâkı'l-felâh* (İstanbul: Daru'l-Hanefiyye, 2018), 1/20.

<sup>5</sup> Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmail el-Buhârî, *el-Câmi 'u's-şahîh* (Beyrut: er-Risâletü'l-Âlemiyye, 1432), “Et'ime”, 2. (Hadis No:5376) “يَا غُلَامُ سَمِّ اللَّهَ ، وَكُلْ بيمينِكَ وَكُلْ مِمَّا نَلَيْكَ”

<sup>6</sup> Süleymân b. el-Eş'as b. İshâk es-Sicistânî el-Ezdî Ebû Dâvûd, *Sünen-i Ebi Dâvûd* (Beyrut: Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1996), “Taharet”, 48. (Hadis No: 102) “وَضُوءٌ لِمَنْ لَمْ يَذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ”

<sup>7</sup> Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseynî ed-Dimaşkî İbn Âbidîn, *Reddü'l-muhtâr 'ale'd-dürri'l-muhtâr* (Lahor: Mektebetü Raşîdiyye, ts.), 1/29.

<sup>8</sup> et-Tahtâvî, *Hâşiye 'alâ Merâkı'l-felâh*, 1/21.

<sup>9</sup> et-Tahtâvî, *Hâşiye 'alâ Merâkı'l-felâh*, 1/21.

<sup>10</sup> İbn Âbidîn, *Reddü'l-muhtâr 'ale'd-dürri'l-muhtâr*, 1/29.